

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

Art. 1. An decretum Conc. Trid. contra Matrimonia clandestina, obliget in locis missionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

TRACTATUS XIII.

De Matrimonio.

ARTICULUS I.

Vtrum decretum Conc. Trid. circa matrimonia clandestina obliget in locis Missionis?

SUpponimus hoc dubium moveri non posse pro Regnis, Provinciis, Civitatibus, imo etiam pagis seu Parochiis, ubi istud decretum non fuit publicatum, cum ipsum Conc. Trid. sess. 24. de reformat. matrim. cap. 1. non aliter voluerit hoc decretum robur suum habere, nisi post 30. dies à sui publicatione in singulis parochiis, adeo ut nullatenus obliget in locis ubi publicatum numquam fuit.

In quibus Regnis, Provinciis aut civitatibus non fuerit publicatum exactè scire non potuimus: Nisi de regno Angliæ, Hybèrniæ & Scotiæ, hoc certum est, quia illa tria regna ab obedientia Sedis Apostolicæ defecerunt ab anno 1532. postquam Henricus VIII. Rex Angliæ legitimam conjugem suam Catharinam

DE MATRIMONIO. 417

II. tam injustè repudiavit, & simul cum toto suo regno à fide Catholica defecit. Conc. autem Trident. inchoatum fuit anno 1545. & sessio in qua hoc decretum statutum fuit, habita est an. 1563. ac proinde nunquam ibi permissum fuit publicari. De Polonia etiam passim tenetur quòd ibi nunquam fuerit publicatum. Idem multi tenent de Francia, sed satis clarè ostendit Zypæus in novo jure Pontificio lib. 4 n. 15. & ex ipso nostro Loth tract. 3. a. 7. istud decretum Parisiis in omnibus Ecclesiis, & per totam dioccesim fuisse publicatum.

Præcipuè tamen agimus de Provinciis Hollandiæ, Zelandiæ, Frisiæ & aliis confœderatis, in quibus (licet aliqui dubitent) certissimè hujus decreti publicatio facta est anno. 1565. per Gubernatricem Belgii Margaretam Parmensem, ex mandato Regis Catholici Philippi II. antequam ab ipsius obedientia illæ Provinciæ deficerent. Imo mihi aliquando relatum fuit quòd adhuc à paucis vixerint, viri senes Ultrajecti, qui à suis parentibus certa signa illius publicationis ibidem factæ referebant.

His ergo suppositis, quæritur an in illis locis præfat. decretum de non contrahendo matrimonio corâ proprio Parocho & duobus vel tribus testibus, ita obliget tã hæreticos quàm Catholicos, ut aliter contracta irrita sint & invalida.

Pro parte negativa arguitur 1. Licet in illis partibus istud decretum fuerit suo tempore debite publicatum, videtur tamen quòd per contra-

tra-

trariam consuetudinem longissimi temporis fuerit abrogatum, eò quòd Papa per spatium plusquam 70. annorum non contradixerit, & sic videatur tacitè dispensasse, seu indulgisse.

Quod confirmari potest: quia propter similem contrariam consuetudinem, in Gallia illis locis ubi hæretici liberè dominantur, non dubitatur à Catholicis de validitate matrimonii clandestinè contracti, nec ullus ex Missionariis negabit Sacramentalem absolutionè illis qui clandestinè contraxerunt, aut non aliter volunt contrahere, sicut mihi à fide dignis qui hoc habent ab ipsis Missionariis relatum est.

2. Illo modo quo in illis partibus contrahitur coram hæretico ministro, & testibus, fatiscit intentione seu fini legis Tridentinae, ne quis priore uxore cum qua clam contraxerat relicta, cum alia contrahat: cui malo sufficienter providetur, per hoc quòd matrimonium publicè, aut coram Magistratu aut coram hæretico ministro & testibus contrahatur. Servato autem fine legis alicujus, videtur quòd ipsa lex sufficienter servetur, aut quòd lex cesset obligare.

3. Decretum istud non obstante publicatione à multis & maximè hæreticis, ignorantia autem invincibilis legis humanæ excusat ab ipsius observantia; ergo in illis locis saltem non obligat habentes invincibilem ignorantiam.

Cōfirmatur 1. Ex verbis ipsius Decreti quæ satis clarè videntur requirere notitiam seu scientiam ipsius. ita enim habet textus: *Qui aliter quàm prasente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi licentia, & duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt.*

Nemo autem censetur attentare id quod salutem invincibiliter ignorat; quippe is tantùm censetur aliquid contra legem attentare qui præsumit, & intendit facere contra legem, quod non habet locum in ignorante.

Confirm. 2. lex pœnalis non obligat invincibiliter ignorantes, sed hoc decretum involvit legem pœnalem: Ergo non obligat hæreticos qui illud invincibiliter ignorant.

Min. Prob. inhabilitas facta per legem est pœnalis, uti dicit Decius cap. 2. constit. 17. Hoc autem Decretum facit inhabiles ad aliter contrahendum.

4. Hæretici non habent proprium Parochum: Ergo decretum Concilii ad illorum Matrimonia non extenditur. Antecedens tenet Gamachæus in 2. p. tract. de Matrim. cap. 28. in fine prout ipsum citat Verricelli de Apost. Miss. tit. 12. q. 174. sect. 4. Quia inquit, hæreticus non habet ullam parochiam; hæretici enim moraliter loquendo non reputantur parochiani nostrarum Ecclesiarum, licet in earum confinio habitent, quia nullo modo coguntur ut ad illas accedant. Imo potius minister hæreticus censendus est ipsorum quasi

420 TRACTATUS XIII.

quasi parochus, quàm Pastor Catholicus; Et in Germaniâ, præcipuè apud Lutheranos, heretici Ministri Pastores appellantur. Licet autè non sint legitimi Pastores, quia tamen pro talibus à populo habentur, putatur satisfieri, si coram ipsis contrahatur. Pro quâ sententiâ ab aliquibus citatur Layman lib. 5. tract. 10. p. 2. c. 4. n. 7. Sed nihil simile ibi invenio. Uti nec in Dicastillo de Sacr. Matrim. tract. 10. disp. 3. dub. 10.

Tenendum tamen est decretum Concil. Trid. circa Matrimonia clandestina obligare in locis missionis, dummodo ibi promulgatum fuerit; licet postea ab Ecclesia defecerint.

Pro cuius clariori resolutione primò videntur verba illius decreti sess. 24. de reform. Matr. c. 1. *Qui aliter quàm presente Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi seu ordinarii licentiâ, & duobus vel tribus testibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddat, & huiusmodi contractus irritos & nullos esse decernit &c.*

Et cum circa hoc decretum an. 1603. consuleretur Congreg. Cardin. Interpretû Concil. Trid. ab Illustr. Episcopo Tricaricensi Nuncio Apostolico per Superiorem & inferiorem Germaniam sive Belgium, ad instantiam Archiepiscopi Philippensis D. Sasboldi Vicarii Apostolici Missionis confæderatarum Provinciârû, responsum fuit per sequentes declarationes

I. DE MATRIMONIO. 421

Congregatio Concilii perpenſis conſultationibus
Epifcopi Tricaricenfis, circa formulam matrimo-
niorū qua in partibus Hollandia, Zelandia, Friſia
contrahuntur, ita cenſuit: Primò ubi decretum
ejuſdē Concil. c. 1. ſeſſ. 24. de Reform. matrimoniis
non eſt publicatum, valere matrimonia contracta
abſque obſervatione forma à Concilio præſcripta.
2. Publicationem præſumi, ubi id decretum fuerit
aliquo tempore, in Parochia tanquam decretum
Concilii obſervatum. 3. Hereticos quoq; ubi decre-
tum dicti cap. 1. eſt publicatum, teneri talem for-
mam obſervare, & propterea ipſorum etiam ma-
trimonia abſque forma concilii, quamvis coram
miniftro heretico, vel magiftratu loci contracta,
nulla atque irrita eſſe Alia duo reſervo pro re-
ſolutione articuli ſequentis. Ex quibus patet,
ſaltē ex tertio puncto declaratio noſtræ reſolu-
tionis. Super eſt ergo ſolvere argumenta ſupra
objecta.

Reſp. ad 1. falſum eſſe per conſuetudinē lon-
giſſimi temporis decretū iſtud fuiſſe abrogatū,
hoc enim debuiſſet fuiſſe factū ex tacito con-
ſenſu legiſlatoris, aut ſuperioris ad legē, qui eſt
ſolus Papa; cujus contrariū patet ex declaratio-
nibus ſupra poſitis. Cōgreg Cardin, qui in hoc
vices gerunt Pontificis. Quòd autē Pontifices
non crebrius aut acrius cōtradixerint, fuit, quia
talis contradicō nō profuiſſet apud hereticos.
Apud Catholicos autem ſatis ſepē intimata fuit
hæc obligatio, ita ut non ſoleant contrahere
coram miniftro aut Magiftratu, niſi prius
con-

contraxerint coram Catholico Sacerdote qui pastoralia potest administrare. Imo ipsum Concil. sufficienter excludit evasionem illam dissuetudinis, dum expressè prohibet ne à Parocho non proprio detur benedictio matrimonialis. *Quàcumque, inquit, consuetudine etiam immemorabili, qua potius corruptela dicenda est, non obstante*

Ad confirm. Gratis admittitur quod assumitur; credendum tamen est, vel quòd Pontifex in hoc pro illis partibus dispensaverit; vel quòd fortè in illis parochiis præfatum decretum non fuerit sufficienter publicatum.

Ad 2. resp. finem seu intentionem Ecclesiæ non tantùm esse ut publicè constet sibi de Matrimonio legitimè contracto, sed ut sibi per suum ministrum de hoc constet. Tum etiam quia Parochus non adhibetur merè tantquam testis, alioquin præter illum non requirerentur alii testes, sed quia matrimonium Sacramentum est, voluit ipsi assistere spiritualem ministrum solemnitatis, quem vult esse proprium Parochum. Alioquin etiam in partibus Catholicis non esset necessaria præsentia proprii Parochi, dummodo contraheretur coram duobus vel tribus testibus, sic enim etiam ibi intentioni Ecclesiæ esset satisfactum.

Ad 3. Licet ignorantia invincibilis excusare possit à peccato, non tamen inhabiles ad contrahendum potest habiles facere, sicut ignorantia consanguinitatis, aut alterius cuius-

cumqu

cumque impedimenti dirimentis, nihil prodest sic contrahentibus ad valorem matrimonii, sed tantum excusare potest, ne sic contrahendo peccent.

Ad 1. confirm. Resp. dictionem istam *attentare* non accipi ibi in toto suo rigore, sed solum prout idem est quod *intendere*, ut sit sensus qui aliter quam praesente Parocho & testibus contrahere intenderint, S. Synodus eos ad sic contrahendum inhabiles reddit, non enim est poena ut statim dicetur.

Ad 2. Confirm. negatur hoc decretum involvere legem poenalem, sed tantum directivam, praescribendo formam in contractu matrimoniali servandam, nec semper inhabilitas secundum jus commune est poena, uti patet in minorennibus seu impuberibus qui ad condendum testamentum, & facienda vota realia sunt inhabiles, sicut & pueri ante decimum sextum aetatis annum inhabiles sunt ad professionem solemnem, quae tamen inhabilitas non est ipsis poena.

Ad 4. Resp. sine fundamento dici haereticum nullam habere Parochiam, nec proprium Parochum; nam ratione Baptismi subjectus est jurisdictioni Ecclesiae, a qua non potest propria contumacia se eximere, & consequenter subjectus est capiti Ecclesiae Summo Pontifici & caeteris superioribus ipsi subordinatis, videlicet Episcopo suo, & proprio Parocho. Nec quidquam urget ratio Gamachai; non enim

enim

enim fit, aut est aliquis Parochianus alicujus Parochiæ per hoc quod aliquando ad suam Parochiam accedat, sed per hoc quod habitet in districtu alicujus Parochiæ. Alioqui etiam tepidi Catholici vix unquam frequentantes suam Parochiam, per hoc eximerentur ab illa; quod nemo dixerit. Nec etiam refert quod in illis partibus hæretici non cogantur agnoscere suum Parochum, quia hoc impeditur per aliud regimen, scilicet hæreticum. Magis adhuc à vero alienum est, dicere quod ministri hæretici censeantur esse Pastores, licet à suis pro talibus habeantur, Concil. enim Trid. sicut tales Pastores non agnoscebat, ita ipsius decretum non potest de talibus intelligi.

Præterquam quod clarissimè hoc excludatur in tertia declaratione supraposita facta à Cong. Cardin. dum dicitur: *Hæreticos quoque teneri talem formam observare, & propterea ipsorū etiam matrimonia absque forma Concilii, quamvis coram ministro hæretico, vel Magistratu loci contracta, nulla atque irrita esse.*

ARTICULUS II.

Vtrum ab illo decreto contra matrimonia clandestina, nulla sit exceptio in missione?

Congregatio Cardinalium præter tres illas declarationes præcedenti articulo relatas